

Hronika / Chronik

Izvještaj o radu Centra za balkanološka ispitivanja u 2023. godini

U 2023. godini Centar za balkanološka ispitivanja ANUBiH, dobrim dijelom zahvaljujući podršci Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke Bosne i Hercegovine, Ministarstva kulture i sporta Kantona Sarajevo i Fondacije za izdavaštvo Federalnog ministarstva kulture i sporta Bosne i Hercegovine, uspješno i na vrijeme je pripremio za štampu broj 52/2023. časopisa *Godišnjak/ Jahrbuch*. Priloge za ovu svešku dostavili su autori iz Austrije, Moldavije, Njemačke i Bosne i Hercegovine. U cjelini je objavljeno 11 naučnih i stručnih radova, dva prikaza i hronika Centra.

Uz redovne redakcijske radove, u Centru su preduzete aktivnosti vezane za registraciju *Godišnjaka/ Jahrbucha* u internacionalnim bazama podataka. Tokom 2023. godine časopis je indeksiran u *Slavic Humanities Index*, s kojima je i potpisan ugovor o saradnji, kao i u ERIH Plus (The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences). Te baze podataka prihvataju i resorna ministarstva, što našem časopisu i autorima objavljenih priloga omogućava dalje prijavljivanje na konkurse državnih i drugih fondacija. Takođe, očekujemo pozitivan odgovor na ranije prijave kod baza *Web of Science* i *Scopus*.

U ovoj godini časopis je skeniran profesionalnim skenerima od prvog do 39. broja, čime je obezbijeđen odgovarajući kvalitet digitalizacije teksta i ilustracija. Planirano je da se tokom 2024. godine na ovaj način skeniraju svi brojevi i da se postave na *Open Journal System*. Time će svi brojevi časopisa *Godišnjak/ Jahrbuch*, kao i ostala izdanja Centra, biti objedinjeni na jednoj web-stranici. Uz to će stariji brojevi časopisa preko *Open Journal Systema* dobiti DOI brojeve, tako da će i oni imati svoju digitalnu identifikaciju.

Pored aktivnosti vezanih za pripremu štampe novog broja *Godišnjaka/ Jahrbucha* i za sveobuhvatnu digitalizaciju izdanja Centra, u našoj ediciji Vanserijska izdanja objavljena je monografija člana Centra za balkanološka ispitivanja ANUBiH prof. dr. Adnana Kaljanca *Stranputice rane arheologije u Bosni i Hercegovini / Paradoxes of Early Archaeology in Bosnia and Herzegovina* (urednik Blagoje Govedarica). U ovoj knjizi se na osnovu mnoštva autentičnih dokumenata kritički obrađuje vrlo značajno razdoblje nastanka naše arheologije, sa posebnim uklonom na pitanje validnosti tadašnjih arheoloških izvora. Sudeći po promociji koja je održana 31. oktobra 2023. godine, knjiga je naišla na dobar prijem kod naučne i šire javnosti.

Tokom 2023. godine sakupljena su prva iskustva o funkcionisanju digitalnih datoteka Centra koje su puštene u rad prošle godine. Konstatovano je da su lingvističke datoteke *Corpus srednjovjekovnih bosanskih tekstova* i *Codicus Zographensis* kojima rukovodi prof. dr. Lejla Nakaš bile veoma posjećene i da su pokazale punu funkcionalnost. Radi šire dostupnosti planirano da se za ove datoteke uspostavi i aplikacija za mobilne telefone.

Za razliku od toga, u arheološkoj datoteci *Grobovi prastanovnika Sjeverozapadnog Balkana*, kojom rukovodi prof. dr. Blagoje Govedarica, ustanovljen je niz propusta koji su umanjili funkcionalnost datoteke. To se naročito odnosi na ilustrativni materijal za koji se ispostavilo da nije u potpunosti postavljen na web. Uz to se pokazala potreba dodatnog usaglašavanja kriterija u vezi sa hronologijom i različitim sistemima datiranja. S obzirom na obim ove datoteke i količinu različitih informacija, ovako nešto se u ovoj početnoj fazi korištenja moglo i očekivati. Imajući sve to u vidu, odlučeno je da se pri pristupu

datoteci korisnicima naglasi da je ova baza podataka u sadašnjem obliku samo djelimično upotrebljiva, odnosno da se još nalazi u fazi eksperimentalne upotrebe.

U cilju sistematskog rješavanja tekućih problema koji ometaju funkcionisanje ove datoteke u drugoj polovini 2023. godine angažovana je Melita Halilović, BA, koja uz saradnicu Centra radi na skeniranju i obradi nedostajućih ilustracija. Očekuje se da će do kraja godine ilustrativni dio Kartoteke biti kompletiran i da će ona u velikoj mjeri postati funkcionalna. Uz to treba naglasiti da je Melita Halilović metodologiju rada, način rješavanja problema i pitanje informacionog potencijala ove datoteke uzela za temu svog magistarskog rada. Time ćemo u bliskoj perspektivi dobiti specijalistu koji će sa arheološke strane moći pratiti i pospješivati dalji rad ove jedinstvene informacione cjeline.

U 2023. godini nastavljena je obrada arheološkog materijala s Glasinačkog područja koji je sakupljen istraživanjima Centra za balkanološka ispitivanja ANUBiH u periodu 1980–1991. godine. Na osnovu ovih aktivnosti nastavljena je i saradnja s Institutom za arheologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. Takođe je nastavljena saradnja i sa Zemaljskim muzejom Bosne i Hercegovine.

Dana 31. 10. 2023. održan je sastanak Centra na kojem se raspravljalo o izvršenim i budućim projektima. Između ostalog, planirano je da tokom 2024. godine otpočne priprema, da bi se u 2025. godini mogla realizirati međunarodna naučna konferencija pod radnim naslovom *Arheologija kao kulturnoistorijska nauka. Metode, dometi i problemi*.

U oktobru 2023. godine na Odjeljenju za arheologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu pozitivno je riješena prijava za doktorske studije saradnice Centra Sabine Vejzagić, MA. Za mentorice su izabrane profesorice sa Odjeljenja prof. dr. Staša Babić i prof. dr. Jasna Vuković, dok će komentor biti direktor Centra, dopisni član ANUBiH Blagoje Govedarica. Određena je tema i radni naslov disertacije: *Pitanje snabdijevanja vodom u praistoriji Balkana, sa posebnim osvrtom na utvrđena gradinska naselja*.

Na Izornoj skupštini Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine u decembru 2022. godine za inostranog člana ANUBiH izabran je prof. dr. dr. hc. Svend Hansen, prvi direktor Evroazijskog odjeljenja Njemačkog arheološkog instituta u Berlinu, a početkom maja 2023. godine je u Akademiji održana svečana sjednica na kojoj je profesoru Hansenu uručena odgovarajuća povelja. Izbor prof. dr. dr. hc. Svenda Hansena u članstvo naše Akademije svojevrsan je pokazatelj uspješnosti dugogodišnje saradnje Njemačkog arheološkog instituta i našeg Centra za balkanološka ispitivanja. Profesor Hansen je u najvećoj mjeri doprinio toj saradnji, a njegov izbor u članstvo naše Akademije označava novi kvalitet u odnosima i u daljoj saradnji ovih dviju naučnih institucija.

Sabina Vejzagić